

Barcelona, 20 de juliol de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm. 2561 15 cts. - Atrassats 30

LA TRAGEDIA DEL TORERO

—I pensar que un dels dos ha de morir!

TEATRE COMIC

Pròximament!!!

Manuel Sugrañes

presentarà la gran Revista

POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

Mai les càpsules peruvianas Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-
NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els
altres FLUIXOS de les vies urinaries, per CRONIQES
que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra pur-
gació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

Restaurant BARCELONA

121, Rue Montmartre, 121

L'únic Restaurant català a París

S'hi pot menjar arròs, bacallà a la llauna, conill o
pollastre amb samfaina i el clàssic pernil amb mon-
getes, total... PER QUATRE PESSETES.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties,
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions),
amb totes les seves manifestacions, *uretritis*,
prostatitis, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc.,
de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretri-
tis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona,
per cròniques i rebels que siguin, es guareixen
aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor
Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sen-
se injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes
ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-
sitin sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva
malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres vari-
coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*,
urticària, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions
de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radi-
calment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medi-
cació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la
renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut,
resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, su-
puració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc.,
restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a
l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions
nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua
de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremor-
lors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifesta-
cions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que
siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials** (el
Dr. Soivre). Més que un medicament són un aliment essencial del cervell,
medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats,
a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar
integralment totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa,
sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pes-
setes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o de-
bilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al fran-
queix a **Oficines Laboratori Sòkatarç, carrer del Ter, 16, telèfon 544
S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desent-
rellament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

ENS MANQUEN UNS QUANTS CRIMS PASSIONALS

Això dels crims i assassinats és cosa que no té gaire ben organitzat encara l'"Atracció de Forasters". Es cosa que haurien de preocupar-se el batlle, el cap de la guàrdia urbana i el president del "Syndicat d'Initiative". Fins i tot haurien d'intervenir-hi els propietaris d'hotels i restaurants de

Barcelona. Una ciutat, sense un doble o triple assassinat cada trimestre esdevé un poblet de mala mort. No ho entenc, però em fa l'efecte que fins amb això arribaran a portar-nos la ruta a seguir els pobles forans. Recordeu-vos d'aquell crim horrorós de la província de Tarragona.

A París, que és un poble civilitzat fins al cap d'amunt, això dels crims i dels assassinats està molt ben organitzat. Cada trimestre, ja se sap, un gran afer policíac. Allà al lluny, l'afer Dreyfus; més tard, la banda Bonnot; després tots els afers d'espionatge durant la guerra, amb el procés de "Le bonnet rouge" i la Mata-Hari; finida la guerra, el gloriós Landrú... I d'ençà de Landrú, un seguit d'assassinats i suïcidis que defugen la cronologia feta de memòria; recentment, si voleu, el suïcidi provat i reprovat del fill de Lleó Daudet; l'assassinat de Marius Plateau, Mesforino, Jenny Golder, Pere Rey i tants i tants d'altres afers policíacs que commouen l'opinió i donen temes als diaris per a llüiment de repòrters i fotògrafs...

Lleó Daudet està cansat de dir, amb la seva ànima provinciana, que cal una revisió d'aquests afers policíacs, ja que, segons ell, la policia parisenca és la que organitza tot això, per tal de poder treballar i presumir fent declaracions.

Seguint, doncs, els advertiments del cap de l'"Action Française", que hem de creure que deuen ésser veritables, ja que ell estigué durant tot el període clemenceaunista d'acord amb la policia de Mandel, per tal d'agafar i fer matar tothom, ens mantindrem de que Barcelona no

arribarà a tenir aquella pàtina de gran ciutat mentre no tinguem un parell de Landrús cada any i dos o tres suïcidis sensacionals...

He dit abans que hauria d'intervenir-hi el batlle, el cap de la guàrdia urbana, el president de l'"Atracció de Forasters"; doncs ara hi afegeixo que fins i tot hi haurien de prendre part el president del "Centre de Repòrters" i el de l'"Associació de la Premsa"... ¿Però és que els dignes representants de la premsa barcelonina no es donen compte que mentre no hi hagi assassinats amorosos i suïcidis sentimentals, homes que, arborats per l'amor a la humanitat, vagin fent calderes de Pere Boter de totes les cuines que trobin, la premsa barcelonina caurà de les mans de la gent que la compri?...

—No passa res, senyor director—diuen els periodistes en arribar a la redacció.

—Ni un petit atropell?—pregunta el Director.

—Res, res...

—¿I aquest manobre que encenent el cigar s'ha cremat el dit?...

—Res. Pronòstic lleu. Sense importància.

—Pronòstic lleu i diu sense importància? Vagi, corri, cerqui aquest obrer. Que li digui com ha estat la crema, a quina hora, quina qualitat eren els llumins, com es diu, on viu, què opina de les obres de la Plaça de Catalunya. Això és una intervü, home de Déu.

A l'endemà surt el diari i diu:

Un obrer, en intentar encendre un cigar de 0'50, es crema el dit - Horroroses conseqüències - El que opina de l'home del corn de la Plaça de Catalunya - La crisi dels llumins
I tot és aprofitable.

Ho tornem a dir. Cal que ens ho prenguem seriosament. Si no organitzem un concurs de drames passionals, per tal de poder passar l'istiu dient quelcom d'interessant en els diaris, no sé pas on anirem a parar.

FRANCESC MADRID

AQUEST NUMERO HA ESTAT

VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

POETES I PAIAMES

Melcior Font acostuma anar amb una elegant, però inflada cartera sota el braç. Si la seva cabellera enrinxolada, de poeta autèntic, li dona un aire a la Musset, la cartera, en canvi, li dona un aire d'home d'affers.

Aquesta barreja, plena de modernitat, es presta naturalment a moltes bromes. Els seus amics no deixen de fer-ni. En el fons, però, el que s'esdevé és que estan tots intrigats pel secret que guarda aquella cartera flàirosa com un estoig femenívol, però de severa pell de cocodril.

—¿Què hi portarà—es pregunten—en aquesta cartera avui precisament, que tots sabem que del matí al vespre no fa altra cosa que versos i—cosa que és el mateix—enamorar donzelles?

Hom, no fa molt, descobrí el secret del poeta. Estava amb un grup d'amics al Continental. Empès per una necessitat de mal dir, hagué d'aixecar-se i abandonar per un moment la companyia... La cartera restà abandonada temptadorament sobre la taula. Una mà, una mica nerviosa, provà de fer funcionar la tanca. Aquesta cedí fàcilment. Uns esguards àvids es clavaren al fons de la cartera...

No hi havia més que un paiama flonjo, de sedes virolades i un flascó odorant d'aigua de Colònia... Ah!!, hi havia també un volum de poesies de Verlaine...

La sorpresa no durà gaire. Algú digué amb to convençut:

—Melcior Font, escriu, en secret, uns versos meravellosos, però, encara més secretament, practica el vaudeville!

Potser no estarà de més recordar ara, l'ull clínic que tingué Santpere, quan proposà a Melcior Font, que aleshores, amb una gran prova de seny acabava de deixar el seminari, d'entrar a formar part, com a galan, de la seva companyia.

ORACIO A LA MATINADA

Vaig arribar a la torre. Eren les sis del matí i al cel hi havia uns núvols groguencs, blaus i rogençs. Feia calor. Al jardí, ja no vaig poder més i vaig desnuar-me la corbata i desfer-me el coll. Portava smoking i havia perdut el barret de palla, no sé on. Feia molta calor. Havia acomiadat el xòfer i jo, en passar pel jardí, que en aquella hora tenia una tendresa maternal i feia un perfum de terra nova, em vaig trobar sol en la vida... Un banc em donà acolliment. Feia temps que, en la meua vida de treball i activitats literàries, no havia tingut temps de seure un moment per a mi, per a mirar-me les coses poc a poc, paladejant-les, com es deu mirar de quan en quan una mare, una dona que s'estima, una pàgina d'un llibre...

D'on venia? Ah, sí! Del yatch del meu amic R..., el qual em convidà a la festa nocturna. Beguérem força xampany, molts cock-tails, uns conyac de marca... Tot el que cal per a passar la nit bé, excellent. El jazz feia força soroll i jo vaig xerrar a cau d'orella amb dues o tres virtuts un xic tarades.

Un cop vaig reposar, entrí a la meua cambra, tapisada i clara, em vaig abillar amb paiama, adquirit a Londres, i m'asseguí vora la finestra. Començà a plovisquejar d'una manera serena, silenciosa... Entrava pel finestral un airet vibrant i punxagut. Aleshores jo prenguí la meua manta anglesa, m'asseguí en un setial del segle XVII, adquirit en un convent de Tarragona i obrí un llibre... No tenia gens de son... Em feia una recança posar-me al llit. Trobava que era, en aquells moments, més feliç, que feia unes hores, quan estava rodejat de totes les dones que em demanaven parer sobre tantes i tantes coses vàries i poca-soltes: un vestit nou, una teoria de Freud, quin color es portaria la vinent season, quina obra teatral faria forrolla...

Aquella aristocràcia que ballava al so d'uns negres em féu el mateix efecte que una Anunciació...

El llibre que tenia a les mans parlava de Maria Antoineta, de Cagliostro, de l'afer del collar, de Voltaire, de Mirabeau.

Vaig tancar el llibre, em vaig posar al llit i semblava que volia fer penitència per a fer-me perdonar totes les meves concessions, totes les meves debilitats... Ai, las!

VIRAI (sup.)

SAINET BREU

Escena única, la qual representa un parc públic, que tant pot ésser el de la Ciutadella, com el de Versalles, com l'Avinguda d'Amèrica.

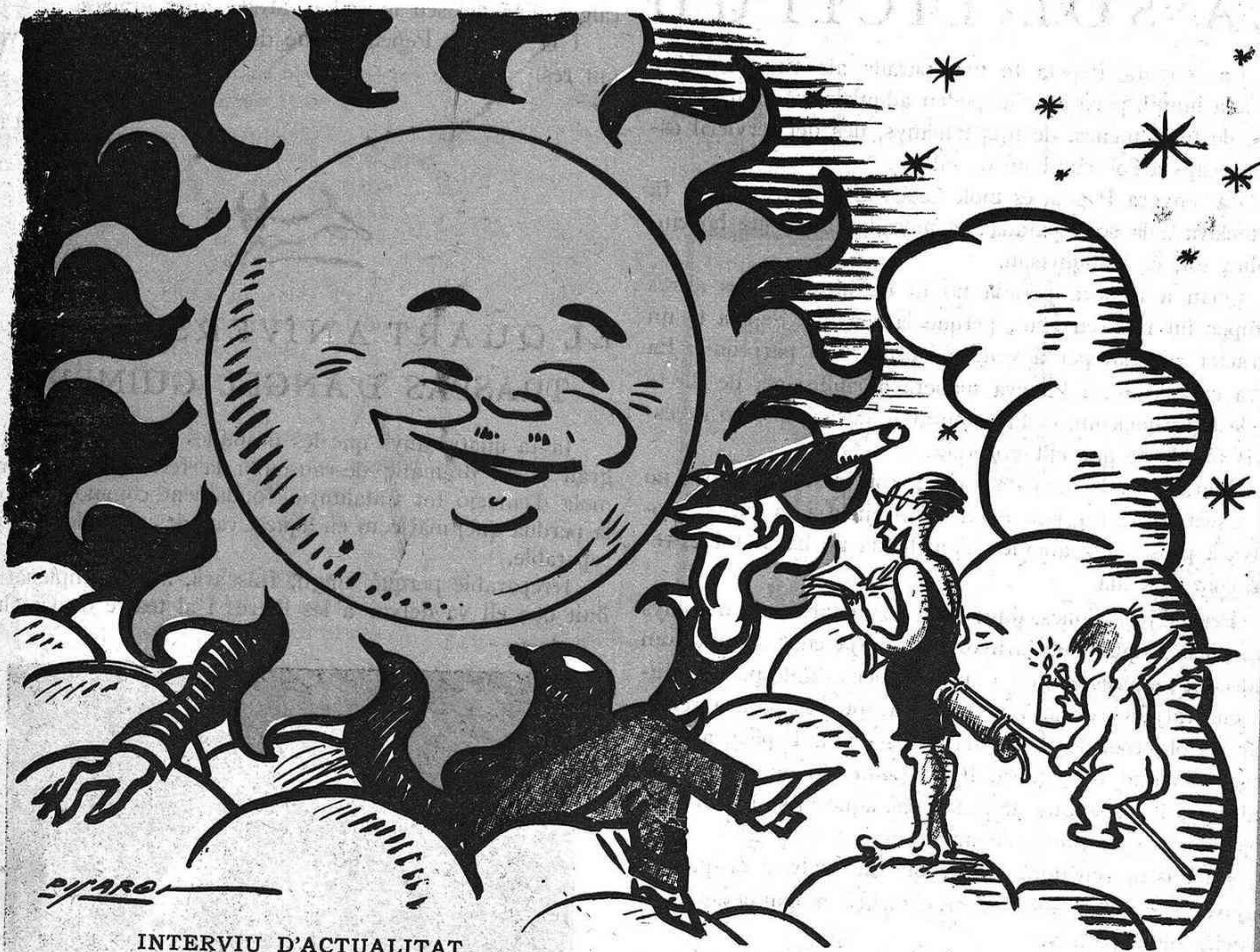
Personatges: pocs, que també parlen poc, però diuen molt.

Es un matí d'estiu que, com pot suposar-se, fa una xafogor insuportable. Un moment després d'haver-se alçat el teló, s'ou el lliscar d'uns neumàtics, apareixent en escena un "Citröen"—sense franja—menat per una senyoreta, acompanyada d'un gos. Ella va ricament abillada amb un vestit blanc, molt transparent, semblant a la glassa hidròfila. La seva testa està presonera per un capell color crema, estampat de flors passades del temps, però no deixen d'ésser flors. Es una "noia-bien", d'aquestes que saben dir "papà" i "mamà" i masteguen xiclets.

Ell—el gos—és un *fulano* amb més geni que el gran "Nandu" quan s'empipa i amb més bigotis que el francès de "Les joies de la Roser".

Ha transcorregut una pausa, rera la qual el turístic artefacte que haurà sortit de la primera esquerra, suara ha arribat al fons de l'escenari i, com que fóra atemptar contra la vida del decorat seu continuar, allí hi ha un senyor vestit de vermell amb una porra a la mà que els dona l'"alto"! La protagonista i el seu acompanyant fan parada, ço permet que els altres vehicles creuin sense perill de topar-se.

Entre en escena un home vell, corbat d'espatlles, vestit de parracs i sense altre amic que un garrot fet estelles gairebé. Sota del seu front, ample i arrugat, hi guspiregen tènues els ulls abscondits dintre llurs cavernoses òrbi-

INTERVIU D'ACTUALITAT

—Com és que apreteu tant?
—Perquè a l'estiu faig el treball intensiu.

tes, únic ornament d'aquell rostre consirós; fineix la seva característica una barba cendrosa i tota enllardada. La dama està frenètica per passar, quan se li atansa l'home del garrot demanant-li almoïna, acomiadan-lo ella a l'ensens amb un "Déu l'empari" sec i colpit de fàstic. Sigui que el dement no es dona per entès, repeteix el mot amb més súplica. La noia del xiclet, enfurismada per la insistència d'ell, esclata:

—Claudi, borda'l!... Borda'l!

Claudi és el gos. El noble animaló no té altre remei que obeir.

El vell de la bafarada pestilenta es fa enrera i calla humiliat.

La dama del capell de flors descolorides, presa d'agut astorament, apreta un botó del volant i el vehicle, d'una forta gambada, pren resolució d'escometre el decorat del fons (carat quina dèria, eh?). El senyor del vestit vermell prou s'esgargamella brandant a l'aire la porra, quan, tot d'una... paf! El "Citroën" de "marras" topa amb un esquitx de torpede, d'aquests que, malgrat tenir tants cavalls, no se'n veu cap. La noia s'alça, xiscla, s'escabella, cau en basca, i, ho fa tan malament que, se li obre la portella de l'auto i va a para ra la vorera del passeig amb el cap mig badat.

L'home de la barba, que ja s'haurà apropat, li arren-

ca un tros de vestit, amb el qual tapa la ferida. Ella es desperta, se n'adona i, melodramàticament exclama:

—Horror! Claudi, borda'l! Borda'l

El gos no respon.

—Borda'l!—repeteix esfereïda.

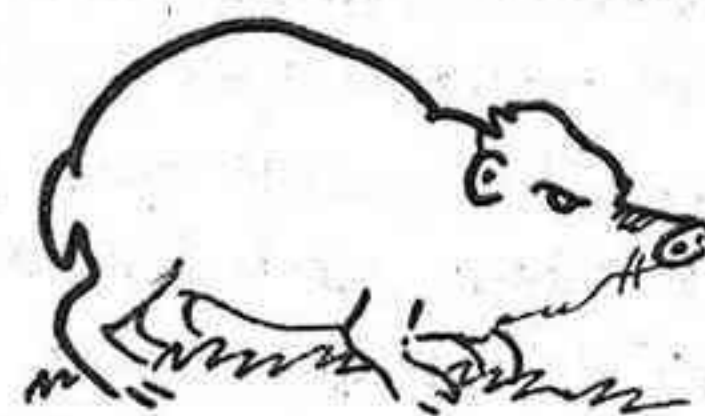
Llavors el gos s'alça rígid i respon:

—Bub!... Bub!... Bub!...—com dient:

—Què tant borda'l ni tants romansos! Ara, no, mestressa!... Ara, no!... Deixeu-me fer un xic de persona, encara que vagi vestit de bèstia!... Vós, quan us convé féu el contrari!

TELO RAPID

AVI JORDI

LA SOL·LICITUD

La senyora Pepeta té una parada als Encants. Una parada humil, però on s'hi poden adquirir infinitat de coses, de totes menes, de tots tamanys, des del servicial estrenyecaps a l'obscur botó de sabata.

La senyora Pepeta és molt neta i la seva netedat es fa extensiva a la seva parada: el mocador amb què ho embolica tot, és blanquíssim.

Quan a la seva parada no hi ha ningú, a les altres tampoc hit robareu gent, perquè la senyora Pepeta té un caràcter especial per a vendre i atraure la parròquia. La seva cara afable i la seva manera amabilíssima de dir-te si desitges quelcom, et fa comprar-li, encara que no necessitis res de ço que ellt t'ofereix.

Ahir, però, la senyora Pepeta estava desesperada; no hi havia gent. La parròquia escassejava i la nit s'apropava a passes agegantades. Aquell dia no havia fet estrena, com deia ella.

Pepeta feia, doncs, dintre seu comentaris més o menys pessimistes, quan una senyora de mitja edat s'aturà com indecisa. Després es girà i animada sens dubte pel somriure encoratjador de la venedora, s'ajupí i es posà a remenar els objectes de la parada. La senyora Pepeta, amb la seva sollicitud de sempre li preguntà el què volia, però l'altra no li respongué. Poc després, aquesta se la mirà desoladament i continuà remenant.

La nostra venedora cregué que no trobava el que desitjava, s'ajupí amablement i començà a enumerar-li els articles de la parada.

—La senyora vol potser un plomall? Es molt bo i fort, però com que ara ja és gairebé hora de plegar, només n'hi comptaré dos rals.

—No, no és això el que jo cerco.

—Potser un ventall?

—No, no.

—Un raspallet?

—No.

—Un...?

La senyora Pepeta no es cansava i anava ensenyant, un per un, tots els objectes que posseïa i fent, a l'ensem, com una bona venedora, l'elogi de l'article. L'altra contestava a tot què no.

—Quina llàstima, senyora! Avui no ho he dut tot i potser no trobarà el que desitja.

A la fi fou ja tot mirat i la compradora no s'havia quedat res. Semblava descontenta. Aleshores la senyora Pepeta trobà encara, entre els plecs del mocador un braçalet que contemplà encuriosida, pui xno el coneixia.

—Veiam?—féu l'altra.

—Oh! Es un braçalet magnífic, molt fi i bo. Es indubtable que al que el devia comprar de primera mà li deuria costar molt, però, bé, ja que vostè s'ha estat tanta estona cercant-lo i a l'ensem per a fer-me una bona parròquia, n'hi comptaré sis rals.

—Ai, moltes gràcies! Era això precisament el que jo

cercava. Em ve una mica gran i en passar per ací m'havia caigut dins del seu mocador. Moltíssimes gràcies.

I la senyora Pepeta hagué de plegar sense haver venut res.

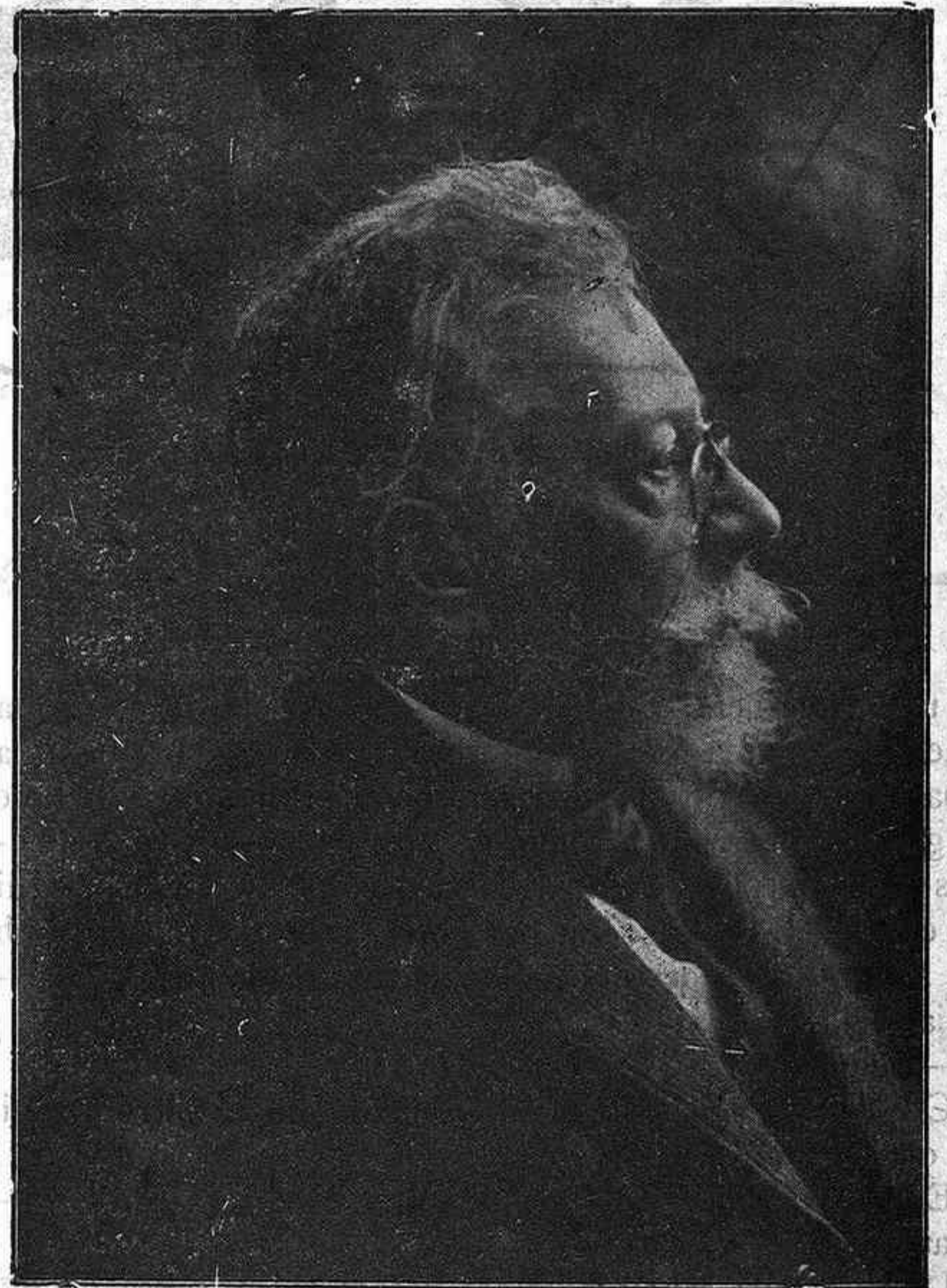
N. VILALTA

EL QUART ANIVERSARI DEL TRASPAS D'ANGEL GUIMERA

Ja fa quatre anys que les despulles mortals del nostre gran poeta dramàtic descansen a la terra i encara tremola d'emoció tot Catalunya, fonament commoguda per la pèrdua que, mai com en aquest cas, deu considerarse irreparable.

Irreparable perquè ningú, fins ara, no ha emplenat el buit que ell va deixar a les lletres i al teatre de Catalu-

Angel Guimerà

nya, i perquè cada dia escassegen més el homes del seu temps d'ànima.

L'únic consol que ens resta, als qui com nosaltres admiràvem el geni i les virtuts del Mestre, és contemplar viva la seva obra; viva i jove com cap altra, la qual cosa fa que el seu esperit sigui entre nosaltres arborat per les flames immortals que segueixen illuminant com un far els camins del nostre poble.

CONEC UNA NOIA FINA

Conec una noia fina,
bella com un matí d'or,
esguard de blavor marina
i als llavis rojor de cor.

No és petita ni massa alta,
però és plena de claror
i li ha sortit a la galta
la gran rosa de l'amor.

Quina joia més divina,
poder-la portar del braç!
Ha de semblar de tan fina
que se us trencarà amb el pas.

Brilla en la seva esveltesa
—claror santa del matí—
l'or clar de la juvenesa
que del cor n'hi fa un jardí.

Jardí de flors benaurades,
ple d'ocells i papallons,
amb les ales virolades
de les dolces il·lusions.

Jo voldria ésser l'abella
brunzidora de l'anhel,
i dins sa boca vermella
trobà una bresca de mel.

Oh, mel de l'amor divina
que endolceixes el record!...
Conec una noia fina,
bella com un matí d'or.

SALVADOR PERARNAU

CAPRICIS I PARADOXES

LA BELLESA, LA VANITAT I ELS ESPORTS

Es ben popular la creença de què la vanitat és una passió gairebé exclusivament femenina. Sobretot la creença de què solament les dones poden i deuen preocupar-se del vestit i de la bellesa. Un home amb pretensions d'ésser bell, és de seguida suspecte d'afeminament. La mateixa sospita recau sobre aquell que té unes preocupacions particulars en el vestir, el que até massa els detalls de la seva toïleta. Hom creu, sobretot, indigne d'un home fort, és a dir, d'un veritable home, aquesta preocupació...

I, tanmateix, ¿aquesta creença popular fins on és justa?...

La modèstia, la simplicitat en el vestir de l'home no és una cosa molt antiga; no és una cosa de tots els temps. Es, pot dir-se, qüestió d'un segle ençà. Els nostres avis, encara anaven endogalats amb magnífiques corbates que els guarnien gairebé tota la pitrera; portaven manegüins ricament ornats de puntes; mitges de seda, sabata

baixa amb el seu llaç i perruca blanca, pulcrament col·locada... Imagineu-vos que un jovenet d'avui sortís no amb tots aquests, però sí amb un sol d'aquests detalls. Les coses que hauria de sentir-se. Els estudiants, com a persones cultes que són, l'apedregarien i les porteres li etzibarien coses capaces de fer enrogir un carreter. I, tanmateix, els nostres avis sabien matar-se i àdhuc matar per l'amor d'una dona.

ATRACCIO DE FORASTERS

—Esta debe ser la Plaza Monumental.

AL·LEGORIA DE JULIOL

No es pot dir blat
que no sigui al sac
i encara ben lligat.

Qui no bat pel juliol
no bat quan vol.

Posats a trià
deixem la palla pel grà.

Potser si ens detinguéssim a examinar-ho una mica, ens adonaríem que, precisament, són les èpoques més virils, aquelles durant les quals l'home s'ha presentat en públic, amb un parament més brillant. Quan, en efecte, es vestia de ferro per anar a la guerra, es vestia, en canvi, de seda, per assistir a un ball. I pot dir-se que fins que renuncià a cenyir l'espasa, no abandonà els seus capells emplomats.

Però, encara, el tipus d'home més complet no ha estat el romà? Llegiu, en qualsevol manual, els refinaments de la seva toïleta. El mateix podríem dir dels grecs, dels quals els romans van aprendre la devoció a la bellesa viril. I evoqueu l'Olimp, al través de les restes escultòriques d'aquell món pagà. Els déus, més encara que les deesses, sentien l'orgull de la seva bellesa, que no els impedí d'ésser enamoradissos i fecunds.

I el mateix que els grecs i els romans, els bàrbars d'aquella època. Sota formes més tosques, els homes estima-

ven els ornaments, els joiells, els plomalls de totes menes. Les restes que ens han pervingut dels imperis orientals, de les civilitzacions més remotes, esvaïdes, demostren que llurs habillaments més sumptuosos, més virolats i brillants no són femenins.

La mateixa natura defensa aquesta tesi. L'argument no és nou. Ja l'esgrimia el vell i agre Schopenhauer. Entre els animals de tota mena, el que té un plomatge més brillant, una pell més sumptuosa, no és la femella. Ja veieu, el mateix paó, que amb la seva cua meravellosa, ha esdevingut símbol de la vanitat femenina, és el mascle. El paó femella és una au tímida i esquerpa, amb un plomatge gens vistós...

La modèstia, la senzillesa en el vestir de l'home és una cosa purament del segle XIX. En aquest segle meravellos és pot dir que l'home viu purament en crisàlida. No viu per a ell, i per això no tracta mai d'exhibir-se. Es tanca als laboratoris i a les acadèmies. Viu només que per a la

ciència i l'art. Es el gran segle, de l'esperit, com no n'hi ha hagut cap altre a la història.

Ara l'home torna a sortir d'aquell somni. Torna a viure la realitat. Cultiva els esports, torna a prendre la dona com un objecte de plaer. Es així com avui s'observa en els joves un retorn també al cultiu de la bellesa física, a l'ornament i a la cura personal. Hom tracta de fer innovacions més o menys arriscades. El vulgus, que no sap de què va, se'n riu. Però ja veureu com ells faran el seu fet, i la gris indumentària masculina d'avui acabarà transformant-se...

Afeminament?... Confusió de sexes?... Deixeu dir. Si l'home retroba el seu gust per abillar-se no ho serà femenívolment. L'abillament de l'home, a les èpoques del seu esplendor, ha tirat a ésser imposant, magnífic. El de la dona, en canvi, a triar les coses que fan bonic, que encisen subtilment.

DOMÈNEC GUANSÉ

EL TEATRE CATALA

PARLEM-NE DE TOT AIXO

A l'estiu, quan es calmen totes les activitats sorolloses i els esdeveniments vénen més espaiats, restant motius de comentari a la crònica periodística, sol aparèixer un tema de tan vastes proporcions polèmiques com més la crisi del teatre; tema inesgotable, sobre el qual hi ha tantes opinions com persones es prenen la llibertat d'opinar.

Darrerament he llegit uns articles d'Ambrosi Carrión que tenien per objecte fer una revisió de les tres temporades de teatre català donades a Barcelona l'hivern passat, i m'interessa recollir el to despectiu i algunes observacions que fa en tractar del teatre Espanyol.

Abans de tot haig de fer constar que les meves parau-

EL FAQUIR BLACAMAN

—Si m'embrutes, t'emmascaro!

les no estan inspirades per un interès personal, car l'any passat no vaig estrenar cap obra a l'esmentat teatre ni enlloc. Dit això, em permetrà el senyor Carrión que trobi una gran injustícia negar en rodó tota solvència teatral a la temporada de l'Espanyol, reconeixent només i encara amb un gest de protecció que ni la companyia ni molts dels autors no necessiten, que es plausible el fet de què a les taules de l'Espanyol es parli en català.

Deu recordar el senyor Carrión que, entre les "traduccions dolentes del francès" estrenades a l'esmentat teatre, s'hi troben agilitíssimes comèdies de Verneuil, que molts dels nostres autors, que presumen de modernitat i de bon gust, no tindrien cap inconvenient en signar... i si el tenien, pitjor per a ells.

Cal també parar esment en el fet—tan lamentable com vulgui, però indiscutible—de què, gràcies als proveïdors d'obres de la casa, que no gosen ni dir-se autors, la companyia de l'Espanyol "és la que fa una més llarga actuació", perquè quan ha obert les portes als autors de gran prestigi, com són el mateix senyor Carrión, Pompeu Crehuet i molts altres que hom respecta com fermes puntals del teatre català, la gent ha fugit del teatre com d'un lloc empestat.

No em negarà, doncs, el senyor Carrión que, de no haver estat pels autors que no mereixen cap mena de consideració a l'alta crítica barcelonina, no existiria la temporada catalana de l'Espanyol i, per tant, no hi cabria la possibilitat de què més endavant se n'aprofitin "aquells que amb més condicions i més prestigi poguessin donar obres ben populars."

¿Però creu de bona fe el senyor Carrión que aquests autors "poden" lliurar-les aquestes obres? No veu que ja ho haurien fet en comptes d'escriure comèdies ensopides que han fet malbé la temporada de Novetats?

També Francesc Madrid ha parlat aquests dies de cert aspecte teatral que incita a la controvèrsia; però... ja en parlarem. Hi haurà temps per a tot.

ENRIC TUBAU

NOVETATS

El debut de l'illusionista Maieroni, el qual feia temps que no havia treballat a Barcelona, ha estat l'única novetat d'aquesta setmana. El públic l'ha acollit amb una certa avidesa. I, si no volem ésser massa exigents, caldrà dir que el públic té raó.

Maieroni, ultra presentar-se amb un cert luxe, que ja per si mateix enlluerna i predisposa bé l'espectador, treu els seus jocs d'escamoteig, de transformació i d'illusió d'una manera neta i simple. Hom hi pot quedar bocabadat.

Però el que més apassiona el públic són els experiments de suggestió i d'hipnotisme. El públic, sempre una mica infant, no deixa de sentir mai en la repetició d'aquests fenòmens clínicament vulgars, l'alè del misteri.

POLIORAMA

S'ha acomiadat finalment d'aquest teatre, la companyia de Loreto Prado i de Chicote. La seva actuació no s'ha distingit pas pel bon gust de les obres representades. Llevat de la traducció d'una obra de Rossinyol, totes les altres obres no han estat més que subliteratura.

Cal reconèixer, tanmateix, que Loreto Prado i Chicote han d'haver estat uns bons actors. Quina llàstima, però, que no s'hagin recordat de Barcelona, fins que s'han trobat en plena decadència i quan àdhuc a Madrid comencen a fer-se pesats.

BARCELONA

Acabada la tasca de la companyia Irene López Heredia—que és la companyia de comèdies espanyoles que porta un repertori més enraonat—, ha debutat la companyia de teatre català Claramunt-Adrià.

Artistes modestos, formen tanmateix un excellent conjunt. Treballen, sobretot, plens de fe i d'entusiasme.

No cal dir que en l'obra triada pel debut, "Sainet trist", d'Angel Guimerà, obtingueren un gran èxit. Hi cooperà l'Orfeó Schola Cantorum amb un excellent repertori de cançons.

No cal dir com desitgem que la tasca de la Companyia Claramunt-Adrià sigui fecunda.

TIVOLI

L'excellent companyia d'aquest teatre ha seguit explotant durant aquesta setmana l'èxit (èxit molt relatiu d'algunes d'elles), d'obres ja estrenades.

Avui, si no canvien els programes, s'estrenarà "El clamor", d'Azorín i Muñoz Seca. Hi ha una certa curiositat del públic per conèixer aquesta obra que tant d'escàndol produí a Madrid. Ens cal tamateix confessar, que de l'estrany connubi d'aquests dos escriptors hom no pot esperar-ne gaire cosa més que un monstre.

EL SAFAREIG DE LA RAMBLA

—Holal Tanmateix ens tornem a trobar...

Doncs, mireu; ben bé em creia que aquesta setmana us quedàrieu sense xerrameca...

—I doncs, que heu estat malalt?

—No, però... Si us sembla que anem a fer beguda...

—Es veu que vós sempre teniu present allò del "Tenorio" que diu: "¿Bebamos antes? — Bebamos."

—Es que si s'unta la gargamella sembla que funciona millor.

—Doncs ja podeu abocar.

—Ho heu dit al mosso o a mi?

EL COBRAMENT DE FACTURES

—No podria tornar el mes de febrer?

—I doncs, què li passa?

—Que amb aquesta calor ja estic prou ofegat.

—A tots dos, home, a tots dos.

—Com us deia, amb una mica més no puc venir, perquè Senén Vergés va proposar-me un "bolo" per a la festa major de Vilanoveta del Camí.

—I no us va convenir?

—Ja estàvem arranats, però el negoci es va desfer per mor de l'Enric Borràs, que tot ho abassega. Enguany, tots els diners dels pagesos se'ls emporta l'Enric i els altres no tenim altra feina que gastar l'asfaltat de les Rambles.

—I què hi ha, què hi ha del Novetats? Conte.

—Que el senyor Canals s'estira els pocs cabells que li queden quan pensa que es va deixar escapar la parella Vila-Daví, puix el seu problema consisteix en trobar dues primeres figures — mascle i femella—per emplenar la capçalera.

—Tan difícil és això?

—Més del que sembla. Hom diu que vol portar de primera actriu la Roser Coscolla, a condició de què el "papà" de la gentil artista no posi els peus a l'escenari. Però com que això és gairebé impossible, crec que no s'entendran. També es tracta de contractar com a primer actor el senyor Benedicto, popular autor de "La Reina Inca" i de "La Monyos", aquella comèdia que va estrenar Jaume Borràs.

—I què més, què més?

—Es diu també que Antònia Baró abandona els quefers domèstics per lliurar-se altra volta a l'escena i que fóra molt probable el seu ingrés a la companyia de Novetats, sense l'oposició de l'eminent actriu de caràcter donya Maria Morera, la qual no vol permetre que ningú li faci ombra.

—I del Paralel, què em conta?

—Que ja se sap el motiu de no arribar a un acord les empreses dels teatres Nou i Còmic.

—Tal com em veu, jo havia col·locat moltes persones...

—Que era regidor?

—No; "acomodador" d'un cinema.

—Quin és, quin és?

—Que el senyor Sala volia repartir la direcció artística entre Sugranyes i Sacha Goudine, perquè diu que tan "producteur" és l'un com l'altre, i Sugranyes no s'hi avingué.

També fan córrer que hi haurà grans reformes a la companyia de l'Espanyol.

—Vol dir?

—Tal com ho sent. Diu que hi entrarà Màntua de galan jove i que Zanón passarà a fer papers de perruca; que la senyora Hernàez farà "finals de festa" amb "couplets" i "charlestons"; que Bergés només treballarà els diumenges a la tarda i que han pres com a "meritoris" tres nois afeccionats dels "Lluïsos" de Gràcia.

Per a acabar, diuen que Serrano, l'eixerit empresari del Bataclán, la temporada vinent es quedarà l'Olympia per a fer-hi una gran revista.

—I res més?

—Home, no es pot matar tot el que és gras; la setmana que ve continuarem.

CICLISME

Els germans Cebrià Ferrer donaren el dissabte una nova demostració de què amb curses per "esprints" són uns veritables "trufos". A la cursa d'una hora, Ferrer petit es classificà primer i el gran, segon; la diferència de punts entre ambdós fou molt petita, demostrant de què del xic al gran quasi no hi ha diferència.

El braçal de persecució fou guanyat novament per Senón, que, pel que vam veure, està en plena "manía persecutoria". La víctima fou aquest cop el mallorquí Salvà. El que li passarà a Senón, si s'especialitza massa en aital sistema de curses, que acabaran prenent-lo per boig, doncs això d'ésser l'"as" de la persecució no és gaire tranquil·litzador.

I potser passi el contrari; potser, reconeixent el mèrit que té el saber empaitar, el facin "ciclero-urbà" per a perseguir els que van sense placa municipal o sense fanal.

I també fóra possible que utilitzés els seus serveis algun agent executiu per "empaitar" els que no paguen.

El vell Regnier, l'home al qual els anys no minven energies, va batre tots els "asos" en la cursa "handicap". Després diran dels guetos. Un avi ben conservat dona forces disgustos.

FUTBOL

L'"Europa" va retre diumenge passat un homenatge al qui fou gran defensor de la seva porta, i no precisament evitant que passessin gent d'"estranguis", sinó evitant que entressin bimbos a la xarxa del gol.

Contengué l'equip europeu amb un "combinado" local — abans això es titulaven seleccions, però l'evolució és l'evolució.

Al principi semblava que l'equip de Bordoy havia d'apallisar a la samfaina que tenia per adversari, però després de la mitja part, el "combinado" va començar a fer combinacions i quasi empatà. L'encontre acabà amb la victòria de l'"Europa" per cinc a quatre.

BOXA

Demà, a l'Olympia, els campions d'Espanya "amateurs" es lliuraran a mastegots amb els millors professionals de què s'ha pogut disposar. Això ho fa la Federació de Boxa amb la inten-

LA HISTORIA ES REPETEIX

—Fa tres mil anys, les senyores “vestien” d’aquesta manera.
 —No hi ha temps que no torni.

ció de sotmetre a una nova prova els “amateurs” que, amb els guants a la mà prendran part a la guerra pacífica d’Amsterdam —d’una manera o altra han de barallar-se les potències— a fi i efecte d’enviar a la terra dels formatges i dels esclops el milloret que tinguem per casa.

De totes maneres, és d’esperar que hi haurà garrotades de les bones.

JEPET

¿Sabeu quina és la notícia més “fresca” que hem trobat a la premsa diària? Doncs, que fa una calor insuportable.

Mes, per si pot servir-los de consol, heu de saber que a França, Anglaterra i Portugal, encara en fa més.

Hom diu que a Lisboa les gallines ja ponien els ous fer-rats...

Sembla mentida el progrés que ha experimentat la pedagogia!

Les modernes normes d’ensenyament per a la mainada són una cosa admirable; sobretot pel que fa referència a l’educació alhora física i artística de les criatures per mitjà de les cançons amb gestos.

L’únic perill d’aquest sistema és que els professors un dia que perdin la paciència equivoquin el gest, i si les criatures ho aprenen, semblarà que facin pantomima d’aquella que tot-hom l’entén i que es contesta amb una clatellada.

❖

Hem vist un anunci oficial de la nostra Universitat avisant que, des de primers d’agost poden passar per Secretaria els que vulguin cursar ensenyança lliure.

Home, si per això no cal anar a la Universitat; amb arribar-se cada matí als banys de Sant Sebastià n’hi ha prou. Allí s’ensenyava de tot, i ben lliurement; podeu creure-ho.

❖

Els madrilenys afeccionats a la “Fiesta Nacional” poden estar satisfets.

Al humocista dibuixant de Opiso una imitadora del seu estil i fent la meua admiradora Maria Batlle y Pivovino en 10 anys d'edat

Diumenge passat, per tal de complaure'ls, dos toreros es van deixar agafar i van pagar amb llur vida llur afany de popularitat.

Cada vegada que això passa ens sembla que tots els espectadors són una mica homicides i ens inspiren molta més aversió que els toreros. Aquests, al capdavall, ho fan per guanyar-se la vida, mentre que els senyors de "la afición" paguen per distreure's amb la sang que es vessa.

Un home ha estat processat per haver inscrit al registre civil com a fill legítim un nen que no havia lliurat la seva esposa.

En canvi, si la dona inscriu amb els noms del seu marit una criatura d'"estranguis", ningú no li diu res.

Després diran les feministes que les lleis no afavoreixen més que a l'home...

S'ha publicat un avís convocant tots els que aspirin a "destinos" públics, sempre que es trobin entre els quaranta i els quaranta cinc anys, per a llegir-los una reclamació que hom projecta elevar al Govern.

Ja cal que lloguin la Plaça Monumental si hi volen cabre tots!

Un subjecte va treure 500 pessetes d'una senyoreta proment-li que es casaria amb ella, més la senyoreta es va assabentar de què el tal individu era casat i va denunciar-lo per estafa.

No hi veiem el motiu; mentre ell no retiri la seva paraula de casament, la senyoreta pot esperar; si no té paciència pot ajudar-lo a quedar vidu. I, si aleshores ell no es casa, és quan pot presentar la denúncia.

J. C.: Si el bon humor que teniu sabéssiu administrar-lo literàriament, potser faríeu quelcom amb certa gràcia; però havent-vos de refiar de què repassem els vostres originals i els fem gairebé nous, serà molt difícil arribar-nos a entendre, puix amb el temps que perdriem refent treballs d'altri, en fem d'originals. No us sembla?—Pompius: Entra en cartera.—A. J.: El mateix us diem.—C. S.: D'on ho heu tret això de què l'àngel del pecat, fuig? Es ben al contrari; no fa més que anar al darrera dels poetes dolents per portar-los a l'infern. Amb això, "al tanto"!—J. S. S.: No, senyor; no són del nostre "agradatge" els vostres versos.—M. V. i F.: Com els altres, publicarem el vostre darrer treball tan aviat ens sigui possible.—A. A.: Té poca intenció, però com que no es pot dir que estigui malament, entra en cartera.—Ll. R. C.: Ho pasarem a "La Campana" si no hi teniu cap inconvenient.—J. A.: Entra en cartera, per més que, donada l'extensió del vostre treball no podem assegurar-vos que es publiqui de seguida.—T. R. L'únic aprofitable i digne de lloança és el vostre record per a la memòria del gran dramaturg català, puix la qualitat dels versos no és gens apreciable.—J. M. V.: El vostre treball encaixa molt més a "La Campana" i, per tant, ho publicarem al nostre popular confrare.—A. de B.: Voleu dir que us fóra molt difícil deixar d'escriure en vers? Perquè seguint per aquest camí no acabareu gaire bé.—L. C. G.: No és que us manqui sort, el que us manca és saber dibuixar.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

AVIAT

BÀRCELONA

Cor de Catalunya

per LLUIS CAPDEVILA

NOVA EDICIÓ

Elogi de Catalunya

per J. Vallès i Pujals

Amb un pròleg de F. CAMBÓ

Ptes. 2'50

PERE COROMINES

La Mort d'En Joan Apóstol

Preu: 3 Pessetes

PERE COROMINES

Putxinel·lis

Preu: 3 Pessetes

DICCIONARI

Català - Castellà

&

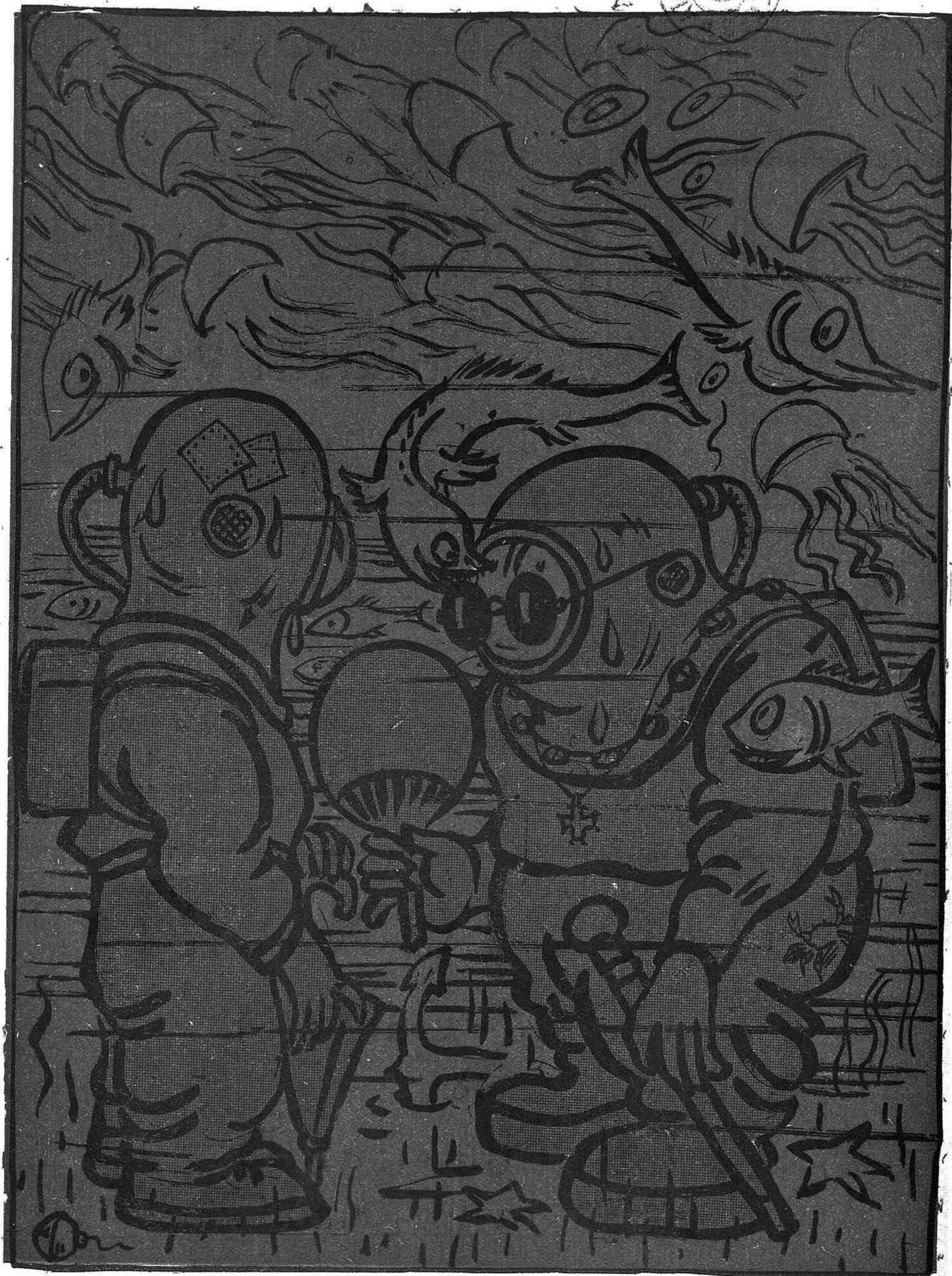
Castellà - Català

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom relligat amb tela

Pessetes 15

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al libreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorga rebaixes.

--Caram, senyor Canons, ¿vostè per ací?
—Si, miri; el metge va dir-me que havia de prendre
les aigües... i ací em té.